

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΚΠΚ249	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5°, 6°, 7°, 8ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΔΕΝ ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

(3) ΠΕ
ΡΙΕ
ΧΟ
Μ
ΕΝ
Ο

Το μάθημα «Εκπαίδευση και Ετερότητα» διερευνά τις περίπλοκες σχέσεις μεταξύ της εκπαίδευσης και των ποικίλων μορφών ετερότητας που απαντώνται στις σύγχρονες κοινωνίες. Θα εξετάσουμε πώς οι κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις της ετερότητας διαμορφώνουν τις εκπαιδευτικές εμπειρίες, τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις για διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Το μάθημα θα αναλύσει βασικές έννοιες όπως η κοινωνική διαστρωμάτωση, η ανισότητα, ο αποκλεισμός, η ένταξη, η πολυπολιτισμικότητα και η συμπερίληψη, με έμφαση στην εφαρμογή τους στο εκπαιδευτικό πεδίο. Θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην ελληνική πραγματικότητα, μέσα από την ανάλυση πολιτικών και πρακτικών που αφορούν ομάδες όπως οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι μειονότητες (π.χ. Ρομά, μουσουλμανική μειονότητα), άτομα με αναπηρία και άλλες ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες. Ξεχωριστή θεματική αποτελεί η ενότητα εκπαίδευση αι γλωσσικός αποκλεισμός, η οποία θα συζητά θέματα προκλήσεων μαθητών με γλώσσα διαφορετική της ελληνικής, πολιτικές - ελληνικές και ευρωπαϊκές - ενίσχυσης της πολυγλωσσίας, καθώς και θεσμική αλλά και παιδαγωγική προσέγγιση της διγλωσσίας. Στόχος είναι η ανάπτυξη κριτικής σκέψης σχετικά με τον ρόλο της εκπαίδευσης στην αναπαραγωγή ή την άρση των ανισοτήτων, καθώς και στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της συμπερίληψης.

Ειδικότερα με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις βασικές έννοιες και θεωρίες που αφορούν την ετερότητα και τη σχέση της με την εκπαίδευση.
- Αναλύουν τις κοινωνικές διαστάσεις των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και αποκλεισμών και πώς οι κοινωνικές κατασκευές επηρεάζουν την έννοια της ετερότητας στο σχολείο.
- Αναγνωρίζουν τις εμπειρίες μαθητών/τριών που ανήκουν σε ομάδες μειονότητας
- Αξιολογούν κριτικά τις εκπαιδευτικές πολιτικές και πρακτικές που εφαρμόζονται στην Ελλάδα και διεθνώς για την διαχείριση της ετερότητας.
- Εντοπίζουν τις προκλήσεις και τις καλές πρακτικές που προωθούν την ισότητα και την ένταξη.
- Αναπτύσσουν δεξιότητες εμπειρικής ανάλυσης, κριτικής σκέψης και παρουσίασης ερευνητικών δεδομένων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα.;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία εμβάθυνσης την βιβλιογραφία
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η ανομοιογένεια και διαφορετικότητα που εντοπίζεται στις σχολικές τάξεις αντικατοπτρίζει τον διαρκώς αυξανόμενο ανομοιογενή θρησκευτικά, γλωσσικά, εθνοτικά, πολιτισμικά πληθυσμό των δυτικών κοινωνιών και προβάλλει αναγκαία τη διαχείρισή του με όρους σεβασμού και αναγνώρισης της διαφορετικότητάς του. Η ένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα των μαθητών και μαθητριών από ευάλωτες ομάδες (μετανάστες, πρόσφυγες, μειονότητες) απαιτεί μελέτη των συγκρούσεων και εντάσεων που δημιουργούν οι κοινωνικές ανισότητες και αναζήτηση τρόπων και προσεγγίσεων που θα καταστήσουν την ετερότητα ορατή και σεβαστή.

Οι προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί από συναφή επιστημονικά πεδία (κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, παιδαγωγική, γλωσσολογία) θα είναι τα βασικά εργαλεία και άξονες που θα διαρθρωθεί το περιεχόμενο του μαθήματος.

Ειδικότερα, θα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

Εκπαίδευση, κοινωνία και ετερότητα: Κοινωνική κατασκευή της ετερότητας. Αποσαφήνιση εννοιών: ετερότητα, ταυτότητα, διαφορά, ανισότητα, διάκριση, αποκλεισμός, ένταξη, συμπερίληψη. Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην αναπαραγωγή/ανατροπή κοινωνικών δομών.

Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην Εκπαιδευτική Ανισότητα: θεωρίες κοινωνικοποίησης, η εκπαίδευση και η αναπαραγωγή κοινωνικών ανισοτήτων, ρατσισμός στην εκπαίδευση, κοινωνική κατασκευή και ετερότητα, πολιτισμικό και κοινωνικό κεφάλαιο (Bourdieu), συμβολική αλληλεπίδραση, θεωρίες της αναγνώρισης.

Εκπαίδευση και γλωσσικός αποκλεισμός: γλωσσικές διαφορές, στερεότυπα εκπαιδευτικές ανισότητες στην Ελλάδα, πολιτικές αντιμετώπισης της πολυγλωσσίας στην Ελλάδα και στην Ευρώπη.

Μετανάστευση και Εκπαίδευση: Ιστορική αναδρομή της μετανάστευσης από και προς την Ελλάδα, μαθητές/τριες με μεταναστευτικό υπόβαθρο, εκπαιδευτικές πολιτικές.

Πρόσφυγες, Αναγκαστική Μετανάστευση και Εκπαίδευση: Η προσφυγική κρίση και οι επιπτώσεις στην εκπαίδευση, προκλήσεις και ψυχοκοινωνικές ανάγκες, εκπαιδευτική συνέχεια, διαχείριση τραύματος, πολιτικές και πρακτικές στην Ελλάδα (ΔΥΕΠ, ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας) και διεθνώς.

Εθνικές και Θρησκευτικές Μειονότητες στην Εκπαίδευση: η περίπτωση της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης: ιδιαιτερότητες, δίγλωσση εκπαίδευση, προκλήσεις.

Η Εκπαίδευση των Ρομά: οι παράγοντες του αποκλεισμού των Ρομά από την εκπαίδευση, προγράμματα παρέμβασης και ένταξης, ο ρόλος της σχολικής κοινότητας.

Έμφυλες Ταυτότητες και Εκπαίδευση: Κοινωνικοποίηση των φύλων στο σχολείο, έμφυλες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ανισότητες, ο ρόλος του αναλυτικού προγράμματος και των εκπαιδευτικών στην καταπολέμηση των έμφυλων

στερεοτύπων.

Πολυπολιτισμική και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: βασικές αρχές, μοντέλα διαχείρισης της ετερότητας, εκπαιδευτικές πολιτικές σε πολυπολιτισμικές συνθήκες, διεθνή και ελληνική εμπειρία.

Αντιρατσιστική Εκπαίδευση και Εκπαίδευση για την Κοινωνική Δικαιοσύνη: η σχολική βία, ο ρατσισμός και οι διακρίσεις στο σχολείο, στρατηγικές πρόληψης και αντιμετώπισης, ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως παράγοντα κοινωνικής αλλαγής.

Εκπαιδευτικοί και Ετερότητα. Κατάρτιση, Στάσεις και Πρακτικές: οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στην ετερότητα, η σημασία της αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης, οι προκλήσεις στην εφαρμογή συμπεριληπτικών πρακτικών στην τάξη.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Στην τάξη (πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία)	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία • Προβολή Power Point και βίντεο • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονική επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	3X13=39
	Αυτοτελής μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	86
	Σύνολο Μαθήματος	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Ο τελικός βαθμός των φοιτητών/φοιτητριών προκύπτει από τη συμμετοχή τους στις τελικές εξετάσεις, στις οποίες θα κληθούν να απαντήσουν κυρίως σε σύντομες ερωτήσεις κριτικής ανάπτυξης (6/10), καθώς και σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής που θα συνδυάζονται με απαντήσεις σύντομης ανάπτυξης (4/10). Αξιολογείται θετικά η συμμετοχή (τυπική και ουσιαστική) τους στις εβδομαδιαίες συναντήσεις για την κατανόηση της ύλης. Δίνεται η δυνατότητα προαιρετικών εργασιών (+2 σε περίπτωση που το γραπτό των τελικών εξετάσεων είναι προβιβάσιμο). Απαλλακτικές εργασίες δεν προβλέπονται.	

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Ασκούνη, Ν. & Θάνος, Θ. (2021). (επιμ.) Εθνοπολιτισμικές διαφορές και ανισότητες στην εκπαίδευση. Κοινωνικοί αποκλεισμοί και διαδικασίες ένταξης. Gutenberg
- Μάγος, Κ. (2022). Το πέταγμα του Ερόλ. Κριτική διαπολιτισμική εκπαίδευση στην προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία. Εκδόσεις Gutenberg.
- Ανδρούσου Α., Ασκούνη Ν. (2011). (επιμ.) Πολιτισμική ετερότητα και ανθρώπινα δικαιώματα. Προκλήσεις για την εκπαίδευση. Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Γκότοβος, Α. (2002). Εκπαίδευση και Ετερότητα. εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Ζάχος, Δ. (2023). Διαπολιτισμική εκπαίδευση για την κοινωνική δικαιοσύνη. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/10164>
- Μουτή, Α., Μαλιγκούδη, Χρ., Γογωνάς, Ν., Γκαϊνταρτζή, Α. (2023). Πολυγλωσσία και Ειδικά Θέματα Εκπαιδευτικής Γλωσσολογίας. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/9279>
- Νικολάου Γ. & Σαμσάρη Σ. (2025). Η εθνοπολιτισμική ετερότητα στο σχολείο. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/14243>
- Παπαταξιάρχης, Ε. (2006). (επιμ.). Περιπέτειες της ετερότητας. Η παραγωγή της πολιτισμικής διαφοράς στη σημερινή Ελλάδα. Αλεξάνδρεια.
- Σαμσάρη, Ε. (2021). Διαπολιτισμική εκπαίδευση και αναπηρία. Εκδόσεις πεδίο
- Χατζηδάκη Α. & Μαλιγκούδη, Χρ. (2023). Η ανάπτυξη της γλώσσας της κοινότητας σε παιδιά από μειονοτικές ομάδες. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/11004>